

**ASIGURAREA SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII
MOLDOVA LA ETAPA ACTUALĂ**

Mihaela CUCIUC

The present study reflects the current problems that negatively affect the process of ensuring the security of the Republic of Moldova. The article highlights the threats and vulnerabilities of the national security of the country and the main measures that the state authorities must take on strengthening national security. In this context, the study approaches the influence of Ukraine's crisis on the national security of the Republic of Moldova.

Procesul de asigurare a securității naționale reprezintă un obiectiv de mare importanță în procesul de realizare a politicii externe și interne a statelor din comunitatea internațională. Încă de la începutul existenței sale, Republica Moldova a fost ținta diferitelor pericole și amenințări, riscuri economice care afectează securitatea individului,

dar și a societății în ansamblu în domeniul energetic, informațional, alimentar, demografic, ecologic etc. În aceste condiții, o actualitate majoră capătă problema identificării noilor soluții de asigurare a securității naționale în scopul consolidării independenței, suveranității și integrității teritoriale a statului, fundamentate pe un stat de drept cu valori democratice, orientate către bunăstarea societății.

Securitatea națională a Republicii Moldova, în condițiile legalității, este asigurată prin utilizarea instrumentelor politicii externe și interne a statului. Politica Republicii Moldova în domeniul securității naționale provine din principiile indivizibilității și caracterului multilateral al securității, necesitatea aprofundării cooperării internaționale în domeniul dat, necesitatea protecției și instituirii valorilor democratice.

Din perspectiva Concepției Securității Naționale, liniile directorii de asigurare a securității statului sunt [1]:

- garantarea respectării statutului său de neutralitate permanentă;
- restabilirea integrității teritoriale a statului, eliminarea prezenței militare străine, consolidarea independenței și suveranității statului;
- menținerea proceselor de integrare europeană într-o stare dinamică avansată;
- asigurarea dezvoltării democratice a societății și consolidarea securității interne a statului;
- dezvoltarea din punct de vedere economic și social a statului prin amplificarea reformelor politice, economice și instituționale, în primul rând, a celor care corespund criteriilor de aderare la Uniunea Europeană;
- evoluția și valorificarea cât mai plenară a potențialului uman, principala resursă a statului, apărarea cât mai sigură a intereselor și drepturilor cetățenilor săi în stat, cât și peste hotare;
- consolidarea sectoarelor economic, social, energetic și ecologic al securității.

Definirea perspectivelor de consolidare a sistemului național de securitate și luarea unor decizii în acest caz necesită o apreciere obiectivă a problemelor de securitate ale statului. Republica Moldova este ținta diferitelor amenințări și vulnerabilități pe plan politic, militar, economic, social, ecologic, de origine transfrontalieră etc.

Consolidarea sistemului național de securitate actual al Republicii Moldova necesită reformare și actualizare în următoarele domenii:

activitatea Serviciului de Informații și Securitate; activitatea organelor de menținere a ordinii de drept; administrarea frontierei și migrației ilegale; reglementarea problemelor ce privesc conflictul transnistrian și retragerea trupelor străine; consolidarea supremației legii și instituțiilor democrației; stabilizarea securității economice, alimentare, energetice, proprietății intelectuale, sociale și ecologice a Republicii Moldova; prevenirea și combaterea corupției și crimei organizate; securitatea tehnologiilor informaționale.

Dificultățile cu care se confruntă Republica Moldova nu pot fi abordate separat de cele existente în anumite spații geografice ale Europei, respectiv fiind obiectivul preocupărilor internaționale mai extinse. Criza din Ucraina desemnează un șir de tendințe alarmante pentru Republica Moldova, ale căror principali parametri sunt următorii [2]:

1. Republica Moldova a intrat pe făgașul unei arii geopolitice a lui „ori, ori”, fiind forțată să aleagă între două proiecte contradictorii de integrare – fie Uniunea Europeană, fie Uniunea Eurasiatică. Aceste două proiecte, cu ideologii și principii diferite, au renunțat la concurența loială și au devenit generatoare de confruntare geopolitică directă, linia frontului atingând statul ucrainean.

2. Republica Moldova pierde în mod constant abilitatea de a influența evenimentele ce au loc pe propriul său teritoriu și în vecinătate, intrând în aria așa-numitului „haos controlat”.

3. Dispar legitățile încetățenite și sunt devalorizate formatele de negocieri confirmate. Republica Moldova se îndreaptă către o perioadă în care, neexistând reguli bine definite, este necesară să improvizeze.

4. Are loc degradarea instrumentelor soft de consolidare a securității care, în condițiile unei polarizări grave a vectorilor de integrare, sunt percepute drept mijlocul esențial de păstrare a echilibrului.

5. Reducerea încontinuu a abilităților de luare a deciziilor autonome de către autoritățile Republicii Moldova.

Condițiile care sporesc riscul răspândirii din Ucraina a instabilității social-politice și a violenței armate ce o însoțesc implică interesele minorităților etnice, litigiile dintre clasele politice, situația economică deficitară și absența de rigurozitate a conducerii, dar și a partenerilor occidentali. Așadar, destabilizarea Republicii Moldova ar putea avea loc prin intermediul unor acțiuni hibride sau asimetrice, fără să producă intervenții militare directe.

În linii generale, principalele eforturi privind fortificarea securității naționale a Republicii Moldova se axează pe următoarele obiective, derivate în marea majoritate, din interesele naționale ale Republicii Moldova, și anume: restabilirea integrității teritoriale a statului, înlăturarea prezenței militare străine, garantarea independenței și suveranității statului; dezvoltarea cooperării cu statele membre ale Uniunii Europene și NATO; asigurarea dezvoltării democratice a societății și consolidarea securității interne a acesteia; dezvoltarea economică și socială crescândă a statului prin amplificarea reformelor politice, economice și instituționale, în special a celor ce vor permite îndeplinirea criteriilor de aderare la Uniunea Europeană; dezvoltarea și valorificarea pe deplin a potențialului uman, protejarea intereselor și a drepturilor cetățenilor Republicii Moldova în interiorul statului și după hotărârile lui; consolidarea sectoarelor economic, social, energetic și ecologic ale securității; fortificarea securității militare naționale; participarea Republicii Moldova la consolidarea securității internaționale.

Starea actuală internă a Republicii Moldova necesită în mod imediat luarea anumitor decizii cu privire la subiectul în cauză. În acest context, pot fi înaintate următoarele recomandări: instituțiile responsabile de guvernarea Republicii Moldova să inițieze dezbateri și reuniuni naționale privind manifestările și funcționalitatea în politica externă și internă, cu referire la securitatea națională, la elaborarea de urgență a Strategiei Securității Naționale, la statutul de neutralitate permanentă; autoritățile Republicii Moldova să purceadă la consultări cu partenerii din regiune (Ucraina, România etc.) în vederea formării unei noi structuri de cooperare regională în domeniul apărării; instituțiile administrative și de conducere a statului ar trebui să încurajeze comunitatea de experți și societatea civilă să se implice împreună cu parteneri din regiune pentru a dezvolta în continuare această propunere și de a sensibiliza opinia publică din întreaga regiune; Parlamentul și Guvernul ar trebui să solicite amplificarea asistenței internaționale, în mod special din partea SUA, NATO, UE, pentru a beneficia de cele mai bune practici în domeniul securității și apărării; este necesară o reformare a întregului sistem de securitate națională, printr-o implicare cât mai profundă a tuturor actorilor vizaiți, în mod special, a societății civile, care deține un rol important în

reglementarea, supravegherea și controlul democratic asupra structurilor de securitate ale statului.

Referințe:

1. Concepția Securității Naționale a Republicii Moldova aprobată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 112 din 22.05.2008. În: *Monitorul Oficial*, nr.97-98 din 03.06.2008.
2. CIUREA, C. *Criza din Ucraina și impactul ei asupra sistemului de securitate al Republicii Moldova*. [Accesat 05.02.2019]. Disponibil pe internet: http://old.apc.md/public/publications/2193152_md_corneliu_ciure_pdf.

Recomandat:

Gheorghe CĂLDARE, dr., conf. univ.